

Студијски програм : Струковни мастер васпитач
Врста и ниво студија: Мастер струковне студије
Назив предмета: ПРИПРЕМА ДЕЦЕ ЗА ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ
Наставник: Мирјана Б. Марковић
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: Без претходних услова
<p>Циљ предмета</p> <p>Упознавање студената са циљем и задацима развоја предвештина почетног читања и писања. Упућивање студената како да мотивишу интересовања деце за свет писане речи и организују усмерене активности које ће допринети да дете открива потребна сазнања, неопходна за овладавање вештинама почетног читања и писања. Васпитачи треба да усвоје теоријска и практична знања како да стварају услове да деца поступно и спонтано развијају предвештине усвајања почетне писмености која, поред развијеног говора, обухвата елементе као што су: 1) концепт о слову, упознавање облика и функције слова, дететову свесност да слова и читање имају смисао и значење у свакодневном животу одраслих, препознавање слова (натписа) у контексту околине (сликовно читање); 2) графичку свесност (препознавање слова); 3) фонолошку свесност; 4) свесност асоцијативне везе глас-слово; 5) читање речи са декодирањем. Наведени облици интеракције васпитача са децом треба да допринесу унапређивању говорних способности деце, когнитивниом развоју и поспешивању развоја ране писмености.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Овладавање васпитача за систематизованим знањима на усвајању писаног говора деце и оспособљавање за самостални рад у овој актуелној васпитно-образовној области. Особљавање васпитача да адекватним стратегијама и поступцима креирају активности које упућују дете да усваја писани говор, неосетно га преводићи из вртића у школу, са игре на учење, из искључиво усмене комуникације на облике писаног говора.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава:</i></p> <p>Опште основе програма предшколског васпитања и образовања, посебно програма припреме деце за полазак у школу. Стварање услова за слободно изражавање мисли, ставова и осећања, као и стицање способности функционалног служења говором у разним ситуацијама.</p> <p>Слушање, говорење, читање и писање као специфични облици језичке способности и комуникације. Писање као процес визуелног кодирања и читање као процес визуелног декодирања језичких порука. Писмо – систем графичких знакова (писаних или штампаних) за обележавање гласова у језику.</p> <p>У свету писане речи и њених разноврсних облика. Развој интересовања деце за писану реч – мотивисаност деце за препознавање графичких симбола и развој предвештина почетног читања и писања.</p> <p>Књиге у деčјем окружењу: у кући, у књижари, у библиотеци. Рад са децом на упознавању и тумачењу књижевних текстова у периоду припреме за полазак у школу: разгледање и</p>

читање сликовница, књига за децу, дечјих новина, слушање и причање (препричавање) и исказивање дечјег доживљаја поводом одабраних дела усмене и писане књижевности.

Посебне активности које доводе до мотивације за препознавање слова и учење читања и писања: препознавање натписа, назива и имена без посебног обраћања пажње на слова (сликовно читање), затим препознавање слова путем асоцирања слика – слово, игре препознавања слова – исецање познатих слова, састављање слова од понуђених елемената, слагање и састављање речи од слова, подстицање да кажу („прочитају“) оно што су сложили („написали“) испод слике. Пригодни облици писања у вртићу: записивање, потписивање, позивање, честитање – писмено комуницирање уз помоћ нацртаних порука, честитки, и др. Спонтани избор слова из азбуке и њихово исписивање и слагање у речи које казују имена деце и чланова њихових породица.

Припрема за учење читања и писања: фонематска (и лексемска) перцепција (способност за гласовну анализу говора, запажање гласова у речи и речи у реченици) као предуслов за учење читања (и писања). Положај гласа у речи (иницијални, финални и медијални). Аналитичко-синтетичка вежбања растављања и састављања речи од гласова и слогова. Селективно упознавање гласова (слова) од којих се састоји име детета – будућег првака. Елементи графичке припреме и вежбе графомоторике (према испољеном интересовању и могућностима детета). Елементи графомоторике: оријентација на малом простору, визуелно усмеравање, координација покрета руку и очију, покрети ситних мишића шаке и исписивање елемената слова, цртање слика предмета чији су облици у вези са елементима слова, „цртање“ елемената слова – вежбе руком, у великим потезима: у ваздуху, на табли, и сл.

Практична настава:

Студенти на вежбама реализују пажљиво осмишљене и креативне активности које буде интелектуални доживљај и мисаоне активности деце: самостално и спонтано и сагледавање појава и предмета у околини, проширивање речника, уочавање битних одлика различитих предмета, откривање нових идеја и начина решавања проблема, замишљање и измишљање новог и необичног, упоређивање, предвиђање, закључивање, описивање, изражавање и др. Свему томе значајан допринос дају вежбе које васпитач организује а које треба да подстичу интересовања деце, активирају пажњу и поспешују процес сазнавања, дају му организованост и усмереност. Вежбе су, осим игре, обogaћене јасном сазнајном компонентом, па добро се уклапају у потребе деце предшколског и млађег школског узраст и имају велику предност у односу на учење које децу чека у школи.

Литература

Основна:

1. Маљковић, Миланка, Марковић, Мирјана (2022): *Методичке компетенције и вештине васпитача деце предшколског узраста*. Кикинда: Висока школа струковних студија за образовање васпитача.
2. Марковић, Мирјана (2018): *Како развијати говор деце*. Шабац: Висока школа струковних студија за васпитаче.
3. Марковић, Мирјана, Томић, Славица, Миловановић, Слободанка (2020): *Ипом од гласа до слова*. Креативни центар, Београд.
4. Марковић, Мирјана, Томић, Славица, Миловановић, Слободанка (2017): *Од гласа до слова*. Креативни центар, Београд.
5. Richards, Stephanie and Villiers, Sarah (2005): *Methodolgy Booklet*, Oxford University

Press, Oxford.

Допунска:

1. *Методика развоја јовора: избор научних и стручних радова за стиуденије учитељских факултети* / приредио Вук Милатовић, (2009). Учитељски факултет, Београд.

2. Ивковић, М и сар. (2004): *Фонетска гимнастика: стимулација развоја јовора у уџењу одабраних јокрејиа*. Установа за предшколско васпитање и образовање „Љубица Вребалов,“Пожаревац.

7. Wallace, T, Stariha W. E, and Walberg H.J (12. јануар 2009): *Teaching speaking, listening and writing*, International Academy Of Education,

<http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/publications/EducationalPracticesSeriesPdf/PRATICE_14.pdf>.

8. Pang E.S, Muaka, A, Bernhardt, E.B et. al (12. јануар 2009): *Teaching reading*, International Academy Of Education,

<http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/publications/EducationalPracticesSeriesPdf/prac12e.pdf>.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 3	Вежбе: 2	ДОН:
Методe извођења наставе: Предавања, дискусије, вежбања, групни пројекти, практичне активности са децом, консултације			
Оцена знања (максимално 100 поена)			
Предиспитне обавезе	до 50 поена	Завршни испит	до 50 поена